

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma ob nedeljah in praznikih — Inzerati do 90 peti vrst do 100 vrst do 120, od 100 do 300 vrst do 150, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzerati davek posebej — Slovenski Narod veča mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Postna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Posledice nemške ekspanzivne politike:

Naglo oboroževanje Anglije

Anglija uvideva, da samo z besedami in konferencami mir ne bo zagotovljen — Chamberlainove izjave ČSR predstavljajo uvod v novo politiko Anglije v Srednji Evropi

London, 17. marca. b. Od konca svetovne vojne sem ni bila nobena zunanje-politična debata v spodnji zbornici tako prežeta z zavestjo zgodovinskega pomena izjav kakor predvčerajšnja. Mnogi odlični poslanci so prepričani, da preživlja Anglija trenutno prav tako odločilne in usodne dneve kakor tik pred svetovno vojno. Anglijski premier se v polni meri zaveda resnosti sedanje položaja in bremena svoje odgovornosti. Zato ni čudno, ako tako predumoma in previdno tehta svoje izjave. Si-cer je nemško postopanje glede Avstrije z vso odločnostjo obsodil, vendar pa je pokazal vso previdnost pri razmotrivanju vprašanja nadaljnje angleške zadržanosti, da ne bi že v naprej zaigral sleherni priložnosti za morebitni sporazum med vesilicami.

S tega vidika je po splošnem mnenju treba presojati tudi njegove izjave o českoslovaško-nemškem razmerju. V nekaterih poučenih krogih zatrjujejo, da je Chamberlain javno opozoril na nemška zagotovila čsl. poslaniku v Berlinu Mastnyju s poprejšnjim direktnim pristankom Berlina. Ako je ta verzija točna, potem je nedvomno pomen njegove izjave o ČSR izredno velik.

Anglija, Nemčija in ČSR

Po informacijah nekaterih londonskih listov je podal Chamberlain svoje izjave v spodnji zbornici takoj po važnih diplomatskih razgovorih, ki jih je imel tik pred sejo parlamenta s italijanskim, francoskim in českoslovaškim poslanikom ter nemškim odpravnikom poslov. Chamberlainu se zdi, da je sedanji položaj v Evropi na las podoben onemu tik pred svetovno vojno in se zato z vso vnetostjo trdi, da bi preprečil izbruh nove katastrofe. Sprito tega seveda ni bilo in tudi ni pričakovati v bližnji bodočnosti, da bi nenadoma spremenil tradicionalno previdnost angleške zunanje politike. Vsekakor pa se zdi, da je Chamberlainova izjava o ČSR šele prvi korak v novem razvoju angleške srednjeevropske politike. Chamberlainova previdnost in rezerviranost sta odsev pogajanj, ki se trenutno vodijo med Anglijo, Francijo in ČSR. Preden je podal svojo izjavo v parlamentu, se je poprej prepričal, da so zagotovila Berlina napram ČSR uradnega značaja in da stoji za njimi nemška vlada sama. Na željo nemške vlade pa ni bila objavljena demarša angleškega poslanika v Berlinu, da tudi angleška vlada formalno sprejema na znanje zagotovila prijateljskega razmerja Nemčije s ČSR, ki jih je podala nemška vlada čsl. poslaniku. Ta okolnost pa je za presojo angleškega stališča bistvenega pomena, ker dokazuje, da je Anglija ne le neposredno zainteresirana na ohranitev českoslovaške neodvisnosti, temveč da smatra to neodvisnost kot stvar svoje lastne varnostne potrebe.

Pred uvedbo splošne

vojaške obveznosti

Iz vse zunanje-politične debate v parlamentu je mogoče nadalje brez pomislekov postaviti naslednja glavna načela angleške zunanje politike v sedanjem položaju: 1) Povratak k ideji o kolektivni varnosti in načelom Društva narodov, kar naj se praktično uveljavlja z ojačenjem angleško-francoskega sodelovanja ter z razširjenjem tega sodelovanja na vse demokratske države v Evropi. 2) Angleška vlada naj takoj podvzame vse potrebne korake za pospešeno oboroževanje in povečanje vseh vojaških sil. Dasi ni bilo uradno poudarjeno, se vendar zdi, da je bil namen te debate predvsem v tem, da se polagoma pripravi angleška javnost na skorajšnjo uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Angliji. Slečili pa bodo še mnogi drugi zelo važni vojaški ukrepi, ki naj manifestirajo odločno voljo Anglije, da bo čimprej in v vseh podrobnostih, ki se tičejo vojaških priprav, izvesti svojo popolno oborožitev. 3) Napram vsej Evropi naj se z vso jasnostjo in brez dvomov poudarijo resnična stremilja sedanje angleške zunanje politike.

V teh treh točkah se je pokazala popolna solidarnost vseh poslancev. Glede srednje Evrope so zbudila veliko pozornost zlasti dokumentirana izvajanja poslanca Churchilla, ki je med drugim poudaril: ČSR je mala, demokratska država, ki pa ima armado, ki je dvakrat do trikrat večja od angleške, in katere zaloge municije so najmanj trikrat tako velike kakor one, ki jih ima Italija. Razen tega so českoslovaški pogumen narod, katerega pravice slove na pogodbah, ki pozna trdne linije in ki povsod manifestira svojo voljo po samostojnem življenju in svobodi.

Pogajanja med Anglijo, Francijo in ČSR

Kakor se nadalje doznava, se prav sedaj vodijo med Anglijo, Francijo in ČSR konkretna pogajanja o angleškem stališču glede francoskih in českoslovaških var-

nostnih potreb za vsak primer. Anglija preživlja te dni usodne dneve glede dolžitve svoje konkretne linije v odnosih do srednje Evrope.

Nov oborožitveni načrt

London, 17. marca. b. Angleška vlada se je glede na sedanje napetosti v Evropi odločila, da svoj oborožitveni program razširi, njegovo izvedbo pa pospeši. Strokovnjaki so v ta namen izdelali poseben načrt, ki vsebuje med drugim naslednje točke: 1) Pooblastila vladi za morebitno rekvizicijo nekaterih za izvedbo oboroževanja potrebnih surovin, zlasti kovin. 2) Pooblastila za takojšnjo preureditev in pri-krojitev vse industrije v državi za vojne namene, čim bi se to izkazalo potrebno za pospešeno produkcijo vojnega materiala. 3) Možnost zvišanja davkov v vojaške namene. 4) Skorajšnjo uvedba splošne vojaške dolžnosti v Angliji.

Francoska pomoč ČSR

Pariz, 17. marca. b. Po sročnih razgovorih českoslovaškega poslanika dr. Osuskega z Blumom in Boncourjem se je okoli sedmih zvečer sestajal odbor narodne obrambe, v katerem so poleg ministra za narodno obrambo Delahiera nekateri priznani vojaški strokovnjaki generalnega štaba, da na tajni seji prouči francosko narodno obrambne potrebe glede na spremenjeni položaj v Evropi. Baje je bil že sročil do vseh potrebosti izdelan konkreten načrt, kako naj bi Francija vo-

jaško pomagala ČSR za primer nenadnega napada nanjo.

Rusija bo izpolnila svoje obveznosti

Moskva, 17. marca. o. Rуска vlada je službeno objavila, da bo njena vojska v primeru, če bi morala Francija priskočiti na pomoč českoslovaški, izvršila svoje zavzeške obveznosti. Rуска vlada pristavlja, da kljub temu, čeprav nimata Rusija in českoslovaška skupne meje, obstoja možnost, da podpre českoslovaško z orožjem.

3250 novih letal do marca 1939

London, 17. marca. a. Ko je državni pod-tajnik v letalskem ministrstvu polpolkovnik Newhead predložil parlamentu svoj proračun za 1938/39, je rekel, da bo letos dvoje načel vodilo letalsko ministertvo: 1. Angleško vojni letalstvo se mora modernizirati. 2. Letos se mora izdelati 1500 novih vojni letal za prvo vojno leto in 1750 novih letal do marca 1939.

Stomilijardno posejilo

London, 17. marca. AA. Daily Mail poroča, da krozi v londonskih finančnih krogih vest, da namerava angleška vlada najeti posejilo 400 milijonov funtov sterlingov (okrog 100 milijard dinarjev), da pospeši načrt angleško oborožitev.

Halifax: zadnji dogodki so spravili mir Evrope v zelo kočljiv položaj Anglija bo za obrambo miru uporabila vsa sredstva

London, 17. marca. AA. Reuter: V zvezi s koraki angleških diplomatskih zastopnikov v Berlinu in na Dunaju v zadnjih dneh je zunanji minister lord Halifax včeraj v parlamentu izjavil med drugim:

Res je, da je českoslovaška vlada prejela neka zagotovila od nemške vlade. Ta zagotovila so bila svetlo podana več kot enkrat in mi čisto naravno pričakujemo, da jih bo nemška vlada spoštovala, če res želi ohraniti mir v Evropi kakor to jaz sam upam. Naša vlada pozorno proučuje vsa vprašanja, ki jih je v svojem govoru načel v ponedeljek Churchill. Stalno smo v stiku s francosko vlado. Pri nas in na kontinentu mnogi delujejo za mir, vendar pa nikdo ne more zanikati, da ne bi bili zadnji dogodki spravili mir v zelo kočljiv položaj. Odgovornost za vse sklepe pada na vlado. Mislim, da ni niti enega vprašanja, ki ga vlada ne bi bila proučevala.

Predvsem moramo gledati dogodkom v oči in voditi tako zunanjo politiko, ki bo koristila vsem narodom našega imperija. Gledali pa bomo najbolj na to, da se mednarodno pravo postavi izven okvira sile pri vseh mednarodnih dogodkih in za zmago tega načela bomo uporabili vsa sredstva, ki so nam na razpolago. To bomo skušali doseči s prijateljskimi pogajanjmi, nato pa z delom za mednarodno harmonijo, ki naj onemogoči sleherni krivico, da se tako ohrani mir. Nazadnje pa se mora Velika Britanija na vse pripravljati ne samo z oboroževanjem, ampak tudi z uvažanjem odločnosti in discipline med naš narod.

Končal pa je s temi besedami: Nazadnje pa je samo na narodu leželo, da stori, kar hoče. Prepričan sem, da bo novo gibanje med narodom pospešilo akcijo vlade in ta dom tega gibanja ne bo odklonil, ampak ga bo tudi podprl.

Predsednik vlade o „anšlusu“

Odgovor dr. Stojadinovića na interpelacijo senatorja dr. Andjelinovića

Beograd, 16. marca. AA. Na današnji seji senata je pred prehodom na dnevni red predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović odgovoril na vprašanje senatorja dr. Andjelinovića o zedinjenju Avstrije z Nemčijo. Izjavil je:

»Gospodje senatorji! Senator dr. Andjelinović je naslovil name kratko vprašanje v zvezi z zedinjenjem Avstrije in Nemčije. To kratko vprašanje pravi:

Interpelacija dr. Andjelinovića

»Nemčija si je via ficti pridružila dosedanje republiko Avstrijo. Plebiscit, ki se ima vršiti 10. aprila t. l. naj sankcionira dejansko stanje. Ne da bi se spuščal v vprašanje kršitve mednarodnih pogodb, je za Jugoslavijo s tem dejanjem nastalo stanje zgodovinskega pomena. Na mejah naše domovine se razteza velika nemška država s 75 milijoni ljudi. Ne spušчам se v vprašanja nepreglednih posledic političnega, vojaškega in gospodarskega značaja, ki nastane zaradi tega dejanja za naš narod in našo državo. Pridržim si pravico, da bom o tem govoril pri razpravi o proračunu zunanjega ministertva. Za sedaj ugotavljam samo dejstva ter zahtevam pojasnila in jasno stališče jugoslovaške vlade. Meje Velike

Nemčije so na Karavankah. Totalitarni državi, ki ne pripadajo Društvu narodov, sta nas popolnoma odrezali od zapadne Evrope. Vse to do dejstva, ki imperativno nalagajo duhovno sodelovanje vsega naroda, da v teh za svojo bodočnost velevažnih trenutkih ne samo zavzame stališče, temveč oriše tudi glavne obrise svoje bodoče politike. Toda pred vsako odločitvijo je nujno potrebno, da je narodu in zainteresiranim činiteljem v narodu znano stališče kraljevske vlade in njeno pojmovanje stvari.

Odgovor predsednika vlade

Senator dr. Andjelinović mi nato postavlja štiri vprašanja. Prvo se glasi: »Ali je kraljevska vlada imela obvestilo o tem dejanju nemškega rajha, posebno, ali je predsednik vlade za svojega obiska pri vodji in kancelarju rajha Hitlerju dobil obvestilo o tem?«

Na to prvo vprašanje mi je čast odgovoriti:

V razgovorih, ki sem jih imel z vodilnimi osebnostmi Nemčije, sem dobil vtis, da bo razvoj razmerja med Nemčijo in Avstrijo v prvi vrsti odvisen od lojalnega avstrijskega izvajanja nemško-avstrijskega dogovora z dne 11. julija 1936.

Drugo vprašanje, ki mi ga je zadal senator, se glasi: Kancelar bivše Avstri-

je izjavila kot šef vlade v navzočnosti vodje in kancelarja Hitlerja, da za Avstrijo kot sestavni del nemškega naroda ne veljajo več mirovne pogodbe. Toda vodja in kancelar Hitler je smatral za potrebno izjaviti v posebnem pismu duceju in predsedniku italijanske vlade Musoliniju, da so brennerske meje nasproti Italiji nedotakljive. Glede na to, da so pri zadnjih demonstracijah v Gradcu vzklikali »nemškemu Mariboru«, se mi zdi potrebno, da nam zunanji minister kraljevine Jugoslavije pove, ali je on glede na jugoslovaške meje dobil izjavo uradnih zastopnikov Nemčije in isti smeri in v istem duhu?

Na to vprašanje mi je čast odgovoriti: »Pred anšlusom mi je vodja rajha in kancelar Hitler izrečno podčrtal željo in interes Nemčije za obstoj močne in krepke Jugoslavije. Prav tako so nam uradni zastopniki Nemčije tudi po anšlusu potrdili načelo absolutne nedotakljivosti jugoslovaške meje z Nemčijo.«

Tretje vprašanje senatorja Andjelinovića se glasi: »Ali je znano, da se je pri izvajanju mirovni pogodbe za sporno področje med Avstrijo in Jugoslavijo na Koroškem dočel plebiscit? Plebiscit se je končal z majhno razliko v korist Avstrije, ker se je glasovalo za Avstrijo ali za Jugoslavijo.

Nikomur ne prizanašajo Gledališča, društva, celo cerkvene organizacije imajo hitlerjevske komisarije

Dunaj, 17. marca. br. Hitlerizacija Avstrije prihaja najbolj do izraza v tisku in v umetnosti. Židovski tisk je enostavno izginil. Po večini so židovske liste, — pod to skupino so vtaknili tudi vse druge nevtralne liste, ki se doslej niso navduševale za nacizem, kakor »Der Tag« in »Die Stunde«, — enostavno ustavili, nekatere, ki so finančno dobro fundirani, pa »prevzeli« v novi režim. »Očistili« so tudi že vsa uredništva. Večino nevladinih urednikov so odpustili, nekatere pa vtaknili v koncentracijsko taborišče. »Reichspost«, »Wiener Zeitung« in drugi organi bivšega klerikalnega režima so dobili komisarije. Prenehali je izhajati tudi avstrijski uradni list, ki ga je zamenjal uradni list za avstrijske pokrajine.

Tudi v gledališčih je povsod postavljeno novo vodstvo. Vsi židovski ravnatelji in igralci so odpuščeni. Vsa dunajska gledališča so dobila nove direktorje. Akademski teater, Theater an der Wien, komorno gledališče in Jožefovo gledališče so zaprli, ker imajo Dunajčani sedaj itak dovolj teatra. Prav tako so hitlerjevske komisarije postavljene tudi v vseh kulturnih organizacijah. Vse katoliške organizacije so razpuščene, prostore katoliške akcije pa so zapčevali.

Davčni zakoni ostanejo

Dunaj, 17. marca. br. Priključitev Avstrije k Nemčiji je povzročila veliko zmedo na davčnih uradih. Ljudje so namreč prenehali plačevati davke, misleč, da je s koncem Avstrije tudi konec njenih davčnih bremen. Vrhu tega so splošno mislili, da so davki v Nemčiji mnogo nižji, kakor v Avstriji, kjer so strankarske organizaci-

je dr. Schuschnigg črpale sredstva iz državne blagajne. Sedaj pa so izdali razglas, v katerem opozarjajo prebivalstvo, da ostanejo davčni zakoni še nadalje v veljavi ter da morajo davke sedaj še točneje plačevati kakor doslej, ker so potrebščine narasle. Davčna zakonodaja bo še lo-porneje izenačena, ko bo že urejeno vprašanje valute.

Bankir Rothschild aretiran

Dunaj, 17. marca. h. Bankir Louis Rothschild je bil danes aretiran.

Epidemija samomorov na Dunaju

Dunaj, 17. marca. b. Zaradi vedno večjega števila aretacij dunajskih židov se je v židovskih intelektualnih krogih pojavila prava epidemija samomorov. Štiri dni sem beležilo dunajske liste celo vrsto samomorov, ne da bi podrobno navajali razloge te nenadne epidemije. Med žrtvami te epidemije je tudi znani dunajski odvetnik in nacionalni ekonom dr. Kunwald, ki je bil v izredno dobrih stikih z zapadnim kapitalističnim svetom. Razen njega je izvršilo samomor še več drugih znanih židovskih odvetnikov na Dunaju, nadalje trije zdravniki in mnogi nastavljeni v javnih uradih, ki so zaradi spremembe izgubili službe.

Priprave za konverzijo šilinga

Berlin, 17. marca. AA. Hitler je dr. Schachtu, ki je včeraj prišel na Dunaj, ter avstrijskega ministra Fischböcka in Neumayerja zaradi ukrepov za konverzijo šilinga nujno pozval v Berlin.

Hitler: Neizrekljivo sem srečen... Nemčija je postala velika za večne čase

Berlin, 17. marca. br. Državni kancelar Hitler se je sredi vrniti iz Avstrije v Berlin. Nemška prestolnica mu je priredila svečan sprejem, pri katerem je bilo po nemških izjavah nad dva milijona ljudi. Mnogiča je še pozno zvečer manifestirala pred kraljevskega palačo in neprestano klicala Führerja. Hitler se je šestkrat pokazal množici, naposled pa je spregovoril:

Rojaki, rojakinje! Vi lahko presodite, kako mi je v teh dneh, kaj sedaj občutim. Neizrekljivo sem srečen, da me je usoda izbrala, da izvedem to veliko združenje nemškega naroda. Veseli me, ko vem in vidim, da se veseli tega ves nemški narod, tu in v vseh drugih nemških deželah, najbolj pa v tisti deželi, ki je bila še pred par dnevi najbolj ne srečna, a je danes najbolj srečna. Te naše nove skupnosti — tega sem gotov — ne more nihče nikdar več porušiti! Kdor morda še sedaj misli na to, da bo mogel 10. aprila doživeti potrditev tega dejstva. Nemčija je postala Velika Nemčija in bo to ostala na vse večne čase. Za to jamči ves nemški narod v svoji skupnosti ad

vzhoda do zapada in sedaj od juga pa sem do Berlina!

Množica je sprejela Hitlerjeve besede s silnim navdušenjem ter zapela državno in hitlerjevsko himno, nato pa še pozno v noč manifestirala.

Za jutri je sklican državni zbor

Berlin, 17. marca. br. Uradno poročajo, da je generalfeldmaršal Göring v svojstvu predsednika državnega zbora sklical sejo državnega zbora za 18. marec ob 20. zvečer. Na tej seji bodo svečano proklamirali ustanovitev Velike Nemčije z združitvijo Avstrije, obenem pa bodo imenovani tudi novi člani s področja bivše Avstrije.

Cürich, 17. marca. Beograd 10. — Pariz 13.45. London 21.635. New York 435.75. Bruselj 71.35. Milan 22.95. Amsterdam 340.35. Berlin 174.45. Dunaj ne notira.

Zaščita vajencev pri nas

V pogledu socialne zaštite je naš obrtni zakon zelo napreden

Ljubljana, 17. marca
Marsiko ne ve, da je naš obrtni zakon zelo napreden v pogledu socialne zaštite. Vajenci se pogosto pritožujejo, da mojstri slabo ravnavajo z njimi, a navadno ne poznajo najvišjih zakonskih določb, ki jih šteti. Začne čas, ko ustanavljajo v Ljubljani prvo poklicno svetovalnico, je bilo tudi sproženo vprašanje o socialni zaščiti vajencev pri nas. Strokovnjaki za poklicno svetovalništvo dr. Schmidt, ki bo najbrže prvi vodja svetovalnice v Ljubljani, je napisal v »Rodiškem listu« zanimiv članek o poklicnem svetovanju v Švici in socialni zaščiti vajencev. V zvezi s tem članekom je pa napisal znani strokovnjak za mladinsko vprašanja Vojko Jagodič članek o socialni zaščiti vajencev pri nas. Poudariti je treba, da razpravljajo strokovnjaki stvarno o vprašanju, ki je zelo kooptivno in ki se ga marsikdo ne upa lotiti.

Pri nas marsikdo ne ve, da obrtni zakon določa med drugim: »Lastnik delavnice mora skrbeti, da se učenec v stroki izuči. Ne sme mu jemati prilike ali časa za učenje in ga ne sme rabiti za dela, ki niso v zvezi z njegovim stroko.«

Vajenci se pogosto pritožujejo, da morajo opravljati razna hišna dela, ki niso s stroko v nobeni zvezi in da nimajo dovolj prilike za učenje.

Zakon določa, da mora mojster skrbeti za zdravje, vedenje in strokovno napredovanje učenca ter mora najmanj polnoletno obveščati roditelje, odnosno zakonitega varuha; ne sme ga uporabiti pri delu, ki bi presegalo njegove fizične moči. Lastnik delavnice mora paziti, da bi vajenca ne trpinčili tovariši in drugo pomožno osebje ter da bi ga ne uporabljali za svoje zasebne posle. (V tem pogledu se posebno pogosto greši pri nas.)

Ako mladoleten vajenec oholi, ako je brezbržen pri delu ali če zapusti delavnico, je delodajalec dolžan o tem obvestiti

ti vajenceve roditelje, odnosno zakonitega varuha.

Ako ima lastnik delavnice vajenca v osebni, mu mora dati primerno stanovalno in zadostno hrano. Soba mora biti poizmi kurjena. Nadalje je lastnik delavnice dolžan izpolniti vse dogovorjene obveznosti do učenca in tukajni vse potrebno, da bo po končani dobi usposobljen za polaganje pomožnega izpita. Za krsitve teh predpisov so določene stroge kazni.

Zakon določa: »Prestopki proti naredbam tega zakona, kakor tudi prestopki proti ur-dnem pravilniku in naredbam izdanim na osnovi tega zakona, ki so z zakonom, uredbami in pravilnikom posebej označeni, se kaznujejo z denarno globa 25 do 1.500 din, v kolikor niso določena in dopuščena stroga kazna.« Po § 398 obrtni zakona je določena denarna globa 50 do 6.000 din za tiste, ... kdor postopa protinno naredbam tega zakona o sprejemanju in postopanju z vajenci. § 400 pa predpisuje: »Pravica obrta se sme odvzeti za dobo enega leta ali za vedno s kazensko obsodbo: 1. lastnikom obrta, ki so bili v zadnjih petih letih tri ali večkrat kaznovani po §§ 398 in 399 zaradi prestopka proti predpisom o vršitvi obrta.

S § 402 je pa predpisano: »Pravica imeti vajence se odvzame za eno leto ali za vedno: 1. lastnikom obrta, ki so bili v zadnjih petih letih tri ali večkrat kaznovani zaradi prestopkov pri sprejemanju in držanju vajencev, ali ki se pregreše proti naredbi § 289; lastnikom obrta, ki se pregreše najmanj trikrat proti predpisom glede držanja pomožnega osebja, mlajšega od 18 let; 3. lastnikom obrta, ki so sorovno postopali proti vajencem ali so se v zadnjih petih letih najmanj trikrat težko pregrešili proti zakonskim dolžnostim do svojih vajencev.

Kaže, da se pri nas skoraj nihče v praksi ne sklicuje na te določbe obrtnega zakona.

Življenje in delo

Riharda Jakopiča

Predavanje Antona Podbevška o mojstru slovenskega impresionizma

Ljubljana, 17. marca
Kljub živahni reklamni dvorani Delavske zbornice, v kateri je smoti Anton Podbevšek predaval o Jakopiču, ni bila tako zasedena, kakor bi človek pričakoval. Mladine je bilo precej, zelo malo umetnikov. Predavatelj je prečital precej obširen izveček iz knjige o Jakopiču, ki bo menda kmalu zagledala beli dan. Zanimiva so bila izjava o otroški dobi velikega mojstra našega impresionizma. Predavatelj se je držal predvsem izjav samega umetnika, podal pa je precej popolno sliko umetniškega dela od početkov do najnovejšega ustvarjanja. Umetniško delo Riharda Jakopiča je obdelal docela žurnalistično, v umetniško ustvarjanje in estetske posebnosti Jakopičeve tvorbe ni prodir. V diapozitivih je pokazal nekaj slik iz vseh življenjskih dob Riharda Jakopiča, ob koncu pa smo videli reproducirana glavna umetniška dela v črno-belih diapozitivih, po katerih more gledalec dojeti samo golo risbo, ne pa barvno razkošje in barvno lepoto, ki je bistvo vse Jakopičeve umetniške tvorbe. V splošnem je bilo predavanje zadovoljivo, v kolikor nam je podala Jakopiča-človeka, Marsikoda bi seveda bolj zanimalo to ali ono o Jakopiču-umetniku.

O Jakopičevi otroški in šolski dobi je predavatelj povedal sledeče zanimivosti: V prvi polovici 19. stoletja je živel v Krakovem čolnar Matej Hren s hčerko Apolonijo. Pri hiši so rekli pri Matevžetu, Krakovska ulica št. 11, zdaj št. 9. Matej Hren je umrl l. 1841. Njegova hči Apolonija se je l. 1820 poročila z muzikantom Francetom Jakopičem. Leto dni po očetovi smrti je prišla Apolonija trgovat s kislim zeljem. Po materi je prevzel obrt sin France, ki se je medtem poročil z Nežo Dolžanovo iz Šiske. Njemu se je posrečilo v kratkem razširiti trgovino. L. 1869, je kupil na Mirju za 7600 goldinarjev zidano sodarskega mojstra Friderika Rosta. Spremenil jo je v klet in ji prizidal prvo nadstropje. Tri leta kasneje je kupil se zadnji ostanek bivše krizanske pristave v emonskem obzidju, ki so mu rekli Grad ali Ajdovski gradec.

Apolonijin sin France je sešasoma začel pošiljati kislad tudi čez morje. Trgovini naj bi se posvetil tudi njegovih otroci, s katerimi pa ni imel sreče. Izmed osmih otrok so ostali le štirje pri življenju. Izmed teh sta dve poročeni hčeri umrli po svetovni vojni, sin Josip pa lani meseca maja. Ta je sicer po očetovi smrti prevzel trgovino l. 1904, a jo je že leta 1916 opustil. Od otrok Franceta Jakopiča živi samo najmlajši zdej 69letni Rihard Jakopič.

Rihard Jakopič je bil rojen 12. aprila

l. 1868 v Krakovski ulici št. 12, zdaj št. 11. Hišo je kupil njegov oče okoli l. 1860. Stoji še danes. Jakopičeva domačija je bila skromna, vendar je bila zanj s svojo okolico pravi raj. Odtod se je hodil igrat na Emonsko cesto pred kapelico nasproti priletu Krakovske ulice in se naprej na Mirje. Na grški je pritrjal s tovariši bojne igre, kadar se jih je pa naveličal, jo je namnil čez krakovske vrtove h Gradaščici. Svet Jakopičevih otroških let je segal od Cojzovega grabna preko Krakovega, Mirja in Trnovega globoko doli v Mestni log ter od Gradaščice do Ljubljane. To je bil svet, ki mu je izvajal vselej najtoplejšo občutke. Izražal jih je v podobi, v zadnjih letih pa tudi v besedi.

V šolo na Grabnu, ki je bila odprta tisto leto, ko je začel obiskovati prvi razred (l. 1875), je rad zahajal, ker je imel za učitelja dobrega Josipa Travnarja. V realki ga je pa takoj začel odbijati učni sistem. Mimo tega je imel priliko spoznati pristrajnost profesorjev. Prva tri leta je še vzdržal v realki, četrto leto pa je začel izostajati. Mikalo ga je samo se risanje, katero ga je poučeval prof. Globčnik. Od njega pa ni mogel veliko pridobiti. Koristiti mu tudi ni mogel stari Jurij Tavcar, ki so ga Jakopičevi starši najeli, da bi Riharda poučeval. Tavcar mu je pokazal samo, kako se mešajo barve in kako se kopira po predlogah. Po enem letu je Tavcarju odpovedal in se je sam izpopolnjeval, kakor je vedel in znal. V peti šoli mu je petnajstletniku postala šola že tako zoprna, da se ni več zmešil za knjige. Namesto v šolo, je šel raje kam v okolico, kjer se je predajal sanjam in iskal drugi svet, ki bi ga zadovoljil. Ko je padel v šesti šoli, je v njem dozor sklep, da se posveti slikarskemu poklicu. Vnemen se je za umetnost, posebno za poezijo in za glasbo. Škoda, da je sežgal zvezek svojih pesmi.

Ko je spoznal gospodično Ano Czerny, poznejšo svojo ženo, kar se je zgodilo približno v istem času, ko se je poslovil od realke, se je navdušil za klavir. Ob igranju gde. Ane na klavir v korarski hiši Pred skofijo, kjer je stanovala s svojimi starši, so se mu odprla ušesa in duša.

Oče mu je zgradil na Mirju, kamor se je preselil iz Krakovske ulice, atelje. Jeseni l. 1887 je odpotoval na Dunaj na akademijo. Na Dunaju je doživel približno isto razočaranje kakor na realki v Ljubljani. V akademiji je vladal marinizem, ki mu ni dopuščal nobenega poleta. Vrnil se je bolan v Ljubljano. Kot 18 letnik se je zopet vrnil na Dunaj. Rekel je: Naj se zgodi, kar hoče, jaz grem! Jeseni l. 1889 ga najdemo v Monakovem, kjer je našel starejšega tovariša Azbeta in Vesela.

Bolgarski rudarji v Trbovljah

S sprejemom in ogledom rudniških naprav so bili vidno zadovoljni

Trbovlje, 16. marca
Čeravno je prebivalstvo naše doline znano za prihod bolgarskih rudarjev, se še sicer v poznih urah, se zbralo tako na kolodvoru kakor pred rudniško restavracijo mnogo ljudstva, zlasti rudarjev, ki so živahno pozdravljali svoje bolgarske tovariše. Večina gostov je bila nastanjena v veliki dvorani gostilne Forte, ki jo je uprava rudnika opremila v prijetno bivališče. Večer so bolgarski gostje prebili v družbi rudniških inženjerjev in zastopnikov našega rudarskega delavstva, ki so bili veseli nepričakovanega srečanja z milimi bolgarskimi gosti.

Včeraj zjutraj so skupine bolgarskih rudarjev v svojih zanimivih uniformah vzbujale pozornost našega ljudstva. Stasiti fantje so to ti naši bolgarski bratje. Silno ponosni, da pripadajo slovenskemu rodu, pri tem pa prijazni in vljudni, da bi si njihovo vljudnost lahko jemali mi za vzor, saj so bolgarski rudarji slehernega, ki so ga srečavali, pozdravljali kakor more pozdravljati le brat svojega rodnega brata. Dopoldne so se zbrali naši dragi gostje v dvorani rudniške restavracije, kjer jim je rudniški direktor g. inž. Vitold Biskupski v daljšem strokovnem predavanju predložil geološki položaj trbovelske premogovne kotline, sistem modernega odkopavanja in zalivanja, separiranje premoga in splošni napredek v metodah sodobnega pridobivanja premoga. Bratski gostje so bili s predavanjem našega priznanega rudarskega strokovnjaka zelo zadovoljni, saj jim je izčrpno prikazal razvoj našega rudarstva, da so ga lahko primerjali z razvojem rudarstva v bratski Bolgariji.

Opoldne jim je uprava rudnika priredila skupno kosilo, ki so se ga poleg bolgarskih gostov udeležili direktor tukajšnjega rudnika g. inž. Biskupski, profesor mont. oddelka ljubljanske univerze inž. Gostiša, pokrajinski načelnik II. skupine Rudarske zadruge g. Pliberšek, številni rudarski inženjerji in rudniški nameščenci. Pri tej priliki je imel rudniški direktor g. inž. Biskupski lep govor, v katerem je izrazil svoje veselje in veselje našega rudarstva, da so si dragi bolgarski gostje izbrali za izlet jugoslovansko rudarstvo eden najvišjih členov v našem narodnem gospodarstvu. Odgovoril mu je direktor rudnika v Perniku g. inž. Radoslavov, ki se je zahvalil za priščen sprejem, nato pa je poudaril, da so imeli bolgarski rudarji priliko videti

odlični tehnični napredek in vzorno socialno zaščito slovenskega rudarstva. Bolgarski rudarji so na svojem obisku čutili, da niso samo rudarji, marveč tudi bratje. V lepih besedah je pozdravil bolgarske goste tudi zastopnik našega rudarskega delavstva g. Pliberšek, ki je izrazil veselje slovenskih rudarjev, da lahko enkrat slišijo miho bolgarsko govorico in da so se lahko pogovorili z bratskimi bolgarskimi rudarji. Izrazil je željo, da bi kmalu napočil čas, ko bodo tudi slovenski rudarji posetili bolgarske tovarše v Perniku.

Jutri boste slišali v KINU UNIONU enega najboljših baritonistov
Aleksandra Šveda
ki bo poleg znanih opernih arij zapel tudi nesmrtno Schubertovo
»AVE MARIJO«.

Po govoru univ. prof. Gostiše, ki je izzvenel v želji, da bi se bolgarsko in jugoslovansko rudarstvo medsebojno spopolnjevalo s tovrstnimi obiski, je spregovoril zastopnik bolgarskih rudarjev in starešina bolgarskega Junaka v Perniku g. Dečo Bončev, ki je dejal, da so Slovenci od Bolgarov najoddaljenejši, zato pa so jim najljubši. Danes so v Trbovljah gotovo zastopniki bolgarskega naroda iz vseh krajev Bolgarske, in če danes predlagam zvezo bolgarskega in jugoslovanskega rudarstva, sem storil le svojo dolžnost kot Bolgar in Slovenec. (Navdušeno odobravanje.)

V zavesti, da jim slovenski rudarji niso samo tovariši, marveč tudi bratje, so se dragi gostje razšli. Popoldne so si ogledali rudniške separacijske naprave in so s tem zaključili ogled največjega jugoslovanskega rudnika. Tako s sprejemom kakor s pogostitvijo, se bolj pa z ogledom rudniških naprav in z manifestacijami, ki so jim bile med bivanjem v našem revirju prirejene, so bili gostje vidno zadovoljni. Rudniške mu direktorju g. inž. Biskupskemu in univ. prof. g. inž. Gostiši in drugim vidnejšim predstavnikom našega rudarstva je zastopnik Bolgarske rudarske zveze izročil članske znake, kar pomeni posebno počaščenje predstavnikov našega rudarstva.

Bratski bolgarski gostje so se odpeljali danes (17. 3.) ob 9. dopoldne proti Beogradu in naprej proti Bolgariji.

Njegov model

Sestra Marija

NAJLEPSI — NEPOZABNI FILM SEZONE!

V tem prekrasnem filmu izredne lepote sodelujejo najboljši moči dunajskega kakor tudi bidimpeštanskega teatra in filma
CAMILLA HORN, PAUL JAVOR, HILDE v. STOLZ, TIBOR HALMAY
Ganljiva vsebina — divno petje!

Črnomelj dobi novo šolo

Črnomelj, 16. marca
Črnomelj ima črnomeljski sedež vseh uradov za Belo Krajino in ima poleg tega tudi nekaj industrije, se mesto zaradi svoje gradbene zaostalosti še dolgo ne bo moglo razviti tako, kakor se v vsakem pogledu razvijajo nekatera ostala manjša mesta naše banovine. Vzrokov za to zaostalost je nešteto, kakor n. pr. v Novem mestu. Vendar z razliko, da se Novo mesto postopoma modernizira, v gradbi napreduje in je vsaj v higijenskem pogledu v splošnem na višji, pa naj se ta pohvala nanaša na privatne stavbe ali javne naprave. Sicer je mesto slovele po svojem slikovitem Bregu in Dolgi ulici, vendar pa sta oba ta dva dela mesta po vojni dobila povsem novo, čedno lice. O takem napredku v črnomeljski govora. Na splošno se zadnja leta nekaj malenkostnega dela, vendar pa vse na pol in premo. Lice mesta je vedno isto, kakor pred vojno, le ob straneh ceste, ki vodi proti kolodvoru, so se pričele dvigati manjše stavbe privatnikov. Ze dolgo let sem je kraj sam kot tak želel priti do ene višje šole od osnovne. Vendar ko se je na to pričelo delovati, so polnileti naleteli na vsakovrstne večje in manjše ovire. Te so sedaj po prizadevanju nekaterih delovnih moči odstranjene in mesto bo še letos imelo moderno poslopje meščanske šole, ki bo ponos ne samo mestu samemu, temveč vsej Beli Krajini.

Ze sam načrt stavbe, ki ga je napravil ing. Novinaš, je nekaj lepega. Ponosna stavba, ki bo zgrajena že v letošnjem letu, bo stala ob levi strani ceste, ki vodi s kolodvoru v mesto. Prostor je zelo posrečeno izbran. Sama stavba bo dolga okrog 45 m. Na visokem podkletnem pritličju bo zgrajeno obsežno nadstropje. V notranjosti bo urejenih 7 zračnih in prostornih učilnic, risalnice, delavnica, trije kabini, telovadnica, dolga 20 m z dvema garderobama in kopalnica in dve stanovalni. Za poslopjem bo zgrajeno prostorno igrišče, letno telovadnico in vrt. Proračun za šolo znaša preko 1 milijon din. Licitacija je bila prejšnjo soboto, ponudnikov je bilo pet.

Sedanjo meščansko šolo vodi maritviji ravnatelj g. Karel Sterbenč. Mož je tudi eden glavnih pobudnikov, da pridejo učenci do svoje lastne streme. Šola poseja sedaj 165 učencev, ki prihajajo iz bližnje in daljne okolice, nekateri tudi preko 10 km daleč peš in to ob vsakem vremenu. Šola ima 3 razrede s petimi oddelki. Kako prepotrebno je novo šolsko poslopje, naj za dostojno ugotovitev, da šola gostuje kar na treh krajih. V mestni hiši, komandi in ljudski šoli. Nastavljenih je 10 moči, med temi 7 profesorjev. Učenci so večinoma otroci revnih staršev, torej potrebni podpore, zlasti se, ker so večinoma zelo na-

Prazniki v planinah

Ljubljana, 17. marca
Letošnji koledar je zelo ugoden za planince smučarje. Praznik sv. Jožeta pade na soboto tako, da sta dva dneva prosta za odhiti. Maritviji praznik 25. 1. m. pada na petek, za soboto si izposlujejo dopust tako, da morete prebiti tri lepe solnčne dneve v naših planinah. Odločiti se je treba, kam na odhiti. Slovensko planinsko društvo priredi izlet smučarjev planincev v soboto in nedeljo (19. in 20. t. m.). Pri Zlatorogu, ki se sedaj preurejuje, je kljub temu vedno na razpolago obrednica in prehrana, tako da morejo smučarji, namenjeni na Konjavo, računati s počitkom pri Zlatorogu. Konjavo stalno ostrbovata ter imata v svoji okolici še preko 150 km snega; da pridejo smučarji še vedno na svoj račun. Koča pri Triglavu, ki jezerih je ostrbovana ter leži v tej dolini preko dva metra snega tako, da je smučar s Hribaric izredno užitek. Triglavski ledenik ima mnogo snega ter ugodno smuko; Triglavski dom na Kredarici in Staničeva koča sta ostrbovana. Pod Mojštrovko tako na planince smučarje Erjavčeva koča na Vršču, ki ima lahek dostop iz Kranjske gore. Po dobro prespani noči v tej postojanki je priporočljiva smučarska tura preko Slimenta v Tamar, kjer nudi tamnjo koča SPD potrebno zavestilo. Doma na Kravcu je izhodno zavestilo, ki ga proti Komposteli, sicer pa je tudi še na vrhu Kravca dovolj snega. Velika Planina žari v spomladanskem solnem, vendar se še najde dovolj ugodnih prostorov, pokritih s snegom tako, da je to še mogoča smuka. Prijeten izlet je pod vznožje Kamniških planin v dom v Kamniški Bistrici. Kočevski dom na Korosici bo ostrbovan od 2. aprila dalje. Ako bo dovolj prijav, priredi SPD v Ljubljani od 25. do 27. t. m. izlet v dolino Triglavskih jezer;

prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta. Smučki turni letaj na prireditvi SPD v Ljubljani pod strokovnim vodstvom preko vsega Triglavskega pogorja v času od 3. do 10. aprila.
Neprečelivja je moč planinskega solca, ki se more kosati s polnimi žarki v dolini in kar je glavno — mir vladati med vrhovi, visoko nad trušnim dolin. Planinci, odločite se ter pohitite v planine. Podrobne informacije o posameznih turah dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/1.

KINO SLOGA, telefon 27-30
Velicestno filmsko delo iz življenja
Laponcev na daljnem severu
LAILA

Beleznica

KOLEDAR
Danes: Četrtek, 17. marca katoličani: Jedert
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Tarantela
Kino Sloga: Laila
Kino Union: Kdo je kriv?
Slovensko planinsko društvo obeni zbor ob 20. v Delavski zbornici
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Med sira

Ameriški kirurg dr. Ward Halstead je ba je on dan poročal o nekem primeru iz svoje prakse, ki bi mu človek ne verjel, če bi ne bilo kirurško in tako znano. Pod operacijski nož mu je bil prišel neki borzni mešetar, ki je imel v svojem poklicu vedno smolo, da ni bil v poslovnem svetu nič kaj na dobrem glasu. Nekega dne je mož težko obolel in pomislil, kaj so ugovorili zdravniku. Na možganih je imel oteklino. Kako so zdravniki to ugotovili, nam žal ni znano. Najbrž so mu odprli glavo in pogledali notri, potem so jo pa zopet zaprli. Prof. Halstead je operiral in moral mu je izrezati ne samo oteklino, temveč tudi tri celotne možganove in sicer posebno tisti del, kjer ima razsodnost svoj sedež.

Zdaj pa pride poglavito. Kmalu po operaciji so se na bolniku pokazali očitni znaki blaznosti, ki so pa čez nekaj tednov povsem izginili. Mož je jel zopet delati, toda ne več kot borzni mešetar ali senzal, kakor pravimo v Ljubljani, temveč kot zastopnik neke tvornice poljedelskih strojev, čeprav ni imel v tej stroki nobenih izkušenj. In vendar je že prvi mesec preskrbel svojih trdnj za 300.000 dolarjev naročil in tudi potem je deloval tako uspešno, da je moral trdnja celo razširiti obrat. Slednjič je postal celo podpredsednik njenega upravnega odbora in zdaj je milijonar. Mož je torej zaslužil milijone zato, ker nima več v možganih sedež razsodnosti.

Mi tega dejstva nismo zakrivali in vso odgovornost moramo prepušiti ameriški kirurgu dr. Halsteadu. On bo moral odgovorjati milijonarjem po vsem božjem svetu, ko ga bodo vprašali, kako je s sedežem razsodnosti v možganih. Nemara pa manjka sedež razsodnosti tudi tistemu, ki je spravil vest o tej fenomenalni operaciji v svet.

Bulovec-Mrakova in razstava ŽMA

Ljubljana, 17. marca
Glede na dopis g. Karla Bulovec-Mrakove v »Slovenskem domu« z dne 7. t. m. podajamo sledeče pojasnile:
Razstave likovnih umetnic v Jakopičevem paviljonu niso priredile narodne dame, temveč odbor ženske male zveze, v katerem so čehoslovakinje, Rumunkinje in Jugoslovanke. Predsedstvo ŽMZ v Pragi (na čelu mu senatorka g. Franta Plaminkova) je sporazumno z Jugoslovankami in Rumunkami določilo, da se sme vsaka država, t. j. Čehoslovaka, Rumunija in Jugoslavija udeležiti skupne umetniške razstave s 40 slikami, 10 plastinami in 10 arhitektonskimi načrti.
V Jugoslaviji je prevzela za ŽMZ prireditbo Jugoslovanska ženska zveza v Beogradu. Za prireditve razstave v Zagrebu je poverila sarko, v Ljubljani pa dravsko sekcijo JZZ.

Glede na veliko število umetnikov in hrvaških umetnic je od dovoljenih 10 slik i. dr. odpadlo na slovenske umetnice 12 slik, 3 kiparska in 3 arhitektonska dela.

Čehoslovanska dravska sekcija JZZ je pooblastila Klub likovnih umetnic v Ljubljani, naj v določenem obsegu izbere umetnine za razstavo. Go. Bulovec-Mrakova je poveljala najprej klubova tajnika. Ker na je umetnica udeležba kratkotrajno odločila, jo je prosila še zastopnica dravske sekcije JZZ, naj bi vendar s kakim svojim delom sodelovala pri razstavi. Go. Bulovec-Mrakova je nato izjavila, da bi se udeležila razstave, ako sprejmejo prireditelji njenih 6 do 8 velikih risb za katero pa bi morale nabaviti okvirje in stekla. To bi po njeni lastni izjavi veljalo 8.000 din. Jasno je, da ena sama umetnica ne more razstaviti 6 slik, ako je za vse slovenske umetnice dovoljenih le 12 slik. Ker pa je dravska sekcija toplo želela, da bi se ga. Bulovec-Mrakova razstave vendarle udeležila, ji je zastopnica sekcije predlagala, naj razstavi model Slomškovega spomenika, s tem predlogom je bila ga. Mrakova zadovoljna, toda pod pogojem, da se razstavi Slomškove spomenik le v Rumuniji in čehoslovanski in da sama spremi svoj model v tujino, češ, da mora postavitev sama nadzirati, ker se take umetnine zelo hitro poskodujejo. V to svrhu naj ji ženska zveza plača vse stroške njenega potovanja. Zaborj z modelom tehta ca. 1000 kg.

Dravska sekcija je sporočila obe želji ga. Bulovec-Mrakove v Beograd, glayne mu odboru, ki je z obžalovanjem odgovoril, da njenih pogojev ne more sprejeti, ker bi bili stroški previsoki.
Tudi Slovence zelo obžalujemo, da se ga. Mrakova razstave ne udeležuje, ker vemo ceniti njeno umetniško delo.

Za preobitve tega pojasnila se vam zahvaljuje s spoštovanjem
dravska sekcija
Jugoslovanska ženska zveza,

Izpred obrtnega sodišča

SLUŽBENO RAZMERJE ZA
MIMOJEDOC POTREBO
France je bil zaposlen kot zidarSKI pomočnik in je prejel po 5 din od ure. Po 25 dneh ga je podjetnik odstavil, ne da bi mu bil odpovedal službo za 14 dni, kakor to zakon veleva in ne da bi bil France kaj takega zagrešil, da bi bil smel biti odpuščen brez odpovedi. France je tožil na plačilo 14 dnevne meze za odpovedni rok. Pri razpravi je toženeц navajal, da je Franceta sprejel na delo samo toliko časa, dokler ne bo Beličeva hiša dozidana. Ko je bila ta zgrajena po 25 dneh dovršena, je bil France odklovljen. Priče so potrdile ta dogovor. France je izgubil tožbo iz razloga: Po § 233 obrt. zak. službeno razmerje, dogovorjeno samo za čas mimojedične potrebe, smeta v prvem mesecu obe strani vsak čas razvezati. Ker od vstopa v delo do odpusta se ni preteklo en mesec, je podjetnik opravičeno odslavlil Franceta brez predhodne 14 dnevne odpovedi.

OPRAVILNO ODPUST IZ SLUŽBE
Lofje je bil delavec pri stavbeniku. Nekega dne ga je ponr odpuštil, ne da bi

mu bil 14 dni poprej službo odpovedal. Lofje je tožil pri obrtnem sodišču stavbenika, da mu mora plačati mezo za 14 dni. Toženeц je navajal, da je Lofjeza odpustil opravičeno, ker ta ni izpolnjeval svoje dolžnosti. Priče so izpovedale, da je Lofje omalovaloval delovodje odredbe; več dni pred odpustom je Lofje donesal polovico manj malte, kakor bi jo bil lahko nesel in kakor so drugi delavci nosili; s tem je oviral druge delavce pri delu, ki niso imeli dovolj malte. Tudi ni hotel malte jemati tam, kjer mu jo je odkazal predelavec, marveč je hodil ponjo bolj daleč, s čimer je zopet oviral zidarje pri delu, ker niso pravčasno dobivali malte. Sodišče je izreklo, da bi bil Lofjeje odpuščen opravičeno; po § 239 št. 3 obrt. zak. sme služboavec brez odpovedi odpustiti službojemnika, če ta svoje dolžnosti ne izpolnjuje ali celo noče izpolnjevati in tega svojega početja zadoštno ne opraviči ali če se po izrecnem opominu ne pokori služboдавčevim naredbam. Sodišče je smatralo, da se je Lofje opetovano pregrešil proti tem predpisom zakona, zato mu ni prisodilo nikake odškodnine.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

DNEVNE VESTI

Zavod za proučevanje gospodarstva. Trgovinski minister je zaprosil za pooblastilo, da bi izdal uredbu o ustanovitvi zavoda za proučevanje gospodarstva. Kot samostojna državna ustanova bi imel ta zavod nalogo ob soodlovanju zainteresiranih gospodarskih ustanov proučevati gospodarsko življenje ter obveščati javnost o stanju našega gospodarstva in njegovem razvoju.

Monopolistični dohodki v januarju. Primerjalni pregled monopolističnih dohodkov v januarju letos in lani kaže naslednje rezultate: tobak 116.051.161 din za 12.586.301 več kakor v januarju lani, sol 19.478.175 din ali za 440.156 din več kakor lani v januarju, petrolej 10.948.124 din, ali za 6.001.443 din manj kakor lani, vžigalnice 6.222.583 din ali 205.267 din več kakor lani, cigaretni papir 6.008.833 ali 977.303 din več kakor lani. Razni dohodki 12.652.082 din ali 8.644.532 din več kakor lani. Vseh monopolističnih dohodkov je bilo letos v januarju za 16.912.117 din več kakor lani. Od 1. aprila 1937. do 31. januarja 1938. so vrgli monopolistični dohodki 125.531.357 din več kakor v istem razdobju lanskega oziroma predlanskega leta.

Dalmacija je že zmrzela. Iz Splita in Dubrovnika pa tudi iz Šibenika poročajo, da so že začeli prihajati iz inozemstva letoviščarji. Posebno mnogo jih prihaja iz Nemčije. V prvi polovici aprila prispe iz Dresdenu poseben vlak nemških letoviščarjev, ki se ustavijo najprej na Bledu, potem se pa odpravijo na Krk, Zadar, Vrnjci, Zlatibor, pa v Split tudi večja skupina Angležev in večja skupina nemških letoviščarjev. Mnogo inozemcev je najavljajih za velikonočne praznike iz Nemčije in Češko-slovaške. V Dalmaciji imajo krasno vreme. Toplo je tako, da se nekateri bolj utirjajo letoviščarji že kopeljo.

TRBOVELJSKI KOMIČNI JAZZ nastopi. Kje? Kako?

Tuži državljani in instalacija radijskih aparatov. Z odkom poštnega ministra je dovoljeno, da morajo dati poštne dirkeje tritimi državljani dovoljenja za instalacijo sorojenih radijskih aparatov. Dovoljenja dajejo poštne dirkeje od 15. t. m. vsaka v svojem področju. Interesanti naj se obrnejo s prošnjo na pristojno pošto dirkejo.

Zlatko Baloković v Zagrebu. Slavni hrvaški violinski virtuozi Zlatko Baloković je prišel večeraj iz New Yorka v Zagreb. Na poti je bil šest dni in šest ur. Zagrebčan se mu priredi priščen sprejem. Baloković je privedel, kako je malo manjkalo, da se ni med vožnjo ponesrečila ladja Berengaria, s katero se je vozil domov. Vnel se je veliki salon na krovu. Če bi se bilo to zgodilo na odprtem morju, kjer vedno pihata veter, bi bil park zgorel.

Izpitni uradniški pripravnikov za inženjerje agronomije. V oddelku katastrov in državnih posestev v finančnem ministru so se pričeli te dni strokovni izpiti uradniških pripravnikov za inženjerje agronomije, geode in geometre. Prijavljenih je 150 kandidatur. Predsednik komisije je načelnik oddelka za katastre in državna posestva dr. Zvonimir Krleža.

Planinski vestnik. Izšla je tretja številka Planinskega vestnika, glasila SPD v Ljubljani. Tudi ta številka vsebuje razno pestro gradivo iz planinskega sveta in sicer prispevke Pavla Kunaverja, Groša Zupaniča, Rudi Jereba, Aleksandra Ivanca in drugih. V obzoru je na posvečen lep nekrolog pokojnemu Janezu Rožmanu, ki je bil eden najpomembnejših sodelavcev SPD. Planinski vestnik izhaja 12 krat na leto, a njegova naročnina znaša le 50 din, za inozemstvo 80 din letno. Tudi zadnja številka je opremljena s krasnimi posnetki, med katerimi je najlepši »Dilekovec« (foto: Jože Kovčič).

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo jasno, čez dan toplo vreme. Večerja je znašala najvišja temperatura v Zagrebu 15, v Ljubljani, Mariboru in Splitu 17, v Beogradu 16, v Sarajevu 15. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771,2, temperatura je znašala 0,6.

Pokodba tuje lastnine. V Mostah so se spravili nekateri zlikovci nad reklamno omare kina »Most«. Oni dan je nekdo razbil na poslopju kina v Predlovičevi ulici sipo izlozene omare, vredno okrog 200 din, pri čemur je najhujši isti zlikovec razbil 60 din vredno žarnico. Še preje pa je bila omarena razbita v Slapničarjevi ulici posreda z naplato kina »Most«, vredna 20 din. Poslovodja kina Alfonz Vukotić je posredno prijavil policiji, ki seveda isče zlikovca, nahajalega najhujše iz izveste strani.

Ze tri leta hlini blaznost. Pred okrogli sedemdeset v Novem Sadu se je večeraj znasla najvišja temperatura v Zagrebu 15, v Ljubljani, Mariboru in Splitu 17, v Beogradu 16, v Sarajevu 15. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771,2, temperatura je znašala 0,6.

Zasledovani vlomilci. Nedavno smo poročali o vladu v hotelu Bauman v Peklu pri Poljanah, kjer so vlomilci napravili veliko blaginjo in odteli 8000 din in dvokrovno zlato oro, vredno 1500 din. Orožniki prvotno niso našli nobene sledi, med preiskavo pa se jim je vendarle posrečilo izkazati svedorce, ki so na pobegnilih. Blaginjo so navratili bivši privski pomočnik Alojzij Lampret in na brata Filipa ter Leopolda Kropca, ki sta oba izročena monarha.

Lampret, ki se rad izdaja tudi za Albina namestu za Alojzija, je pred vladom v hotelu prenočeval in ob ugodnem času skril v sobi tudi oba svoja pajdasa. Drzni vlomilci se sedaj skrivajo najbrž neke v okolici Ljubljane, ni pa tudi izključeno, da so jo z denarjem popihali v Zagreb.

KINO UNION, tel. 22-21
Danes nepreklicno zadnjičkrat ob 16., 19.15 in 21.15 uri prekrasen film izredne lepote in nepozabne vsebine

Kdo je kriv?
(Le coupable)
Pierre Blanchard
Ne zamudite! Ta film zasluži, da ga vidite!

Zagonezna smrt rudarja. V Senjskem rudniku v Srbiji je umrl oni dan nenadne smrti rudar Slavko Barac iz Bosanske Kostajnice. Po njegovi smrti je zadela njegova srečka državne razredne loterije 7.500 din. Ker njegovi svojci sumijo, da gre za nasilno smrt, so zaprosili za obdukcijo njegovega trupla. Oblasti so njihovi prošnji ugodile.

Iz Ljubljane

Kako velik je sloves in kaka je priljubljenost slavnega pianista Raoula Kozalskega, nam najlepše dokazuje število njegovih javnih koncertov. Sam pravi, da bo v najbližji bodočnosti praznoval svoj 3500 koncert. Obšel je vse države v Evropi in imel 1000 koncertov v Leipzigu, 2000 v Kölnu, 3000 pa v Haagu. Med tem je v Ljubljani koncertiral že dvakrat, prvič kot deček, nato leta 1935, in sedaj prihodno sredo 23. t. m. igra Beethovna, Schumanna, Kozalskega in vrsto del Chopina. Sedeži v knjižarni Glasbene Matice.

V Kazini, v soboto 19. t. m. ob 20. uri vsem Jožetom in Jožicam v čast in v splošno obrtniškega praznika.

Parastos za knežinjo Zorko. Danes ob 48. obletnici smrti knežinje Zorke, soproge Petra Karadževića in matere blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I., je bil ob 10. v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda svečan parastos, ki ga je opravil prota Budimir v črnom ornatu. Parastosa se je udeležilo mnogo narodnih dam, zlasti pa ves odor Društva knežinje Zorke z go. Toničev, soprogo divizionarja na čelu, dalje častna dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva, ga. Maša Gromova in ga. Verševca za Kolo jugoslovanskih sester, ga. Mačkovičeva za Ciril-Metodovo družbo, ga. Šantlova za klub Primorsk in mnoge druge.

Jožice in Jožeti! Šentjakobčani vabijo! Ogledajte si na predvečer našega godu igre »Smuk« snuiki in zabavali se boste kot že dolgo ne. Ker traja predstava le do 10. si boste lahko po igri, ki vas bo nedvomno spravila v prav dobro voljo, privoščili še kozarec vina. V soboto 19. in v nedeljo 20. t. m. se ponovi ob Bučarjevo delo z godbo iz petjem. Začetek točno ob 20.15. uri.

Jutri ob 17. in 20. uri se bo prvič predvajal v kinu Moste film nad filmi, ki ga bodo sili gledat tudi tisti, ki so ga že dvakrat ali celo trikrat videli. To je film nepozabnega čarobnega petja slavne Jeanette MacDonalde in Eddyja Nelsona, prelepe vsebine in prekrasnih naravnih posnetkov. To je vefilm Rose Marie, ad Jakopič.

Kopa namestu stožca. Znameniti slovec na Miru, s katerega se je po jesenskem deževju utrgal plaz zemlje in ruš, je še precej dobro preživel in zdaj ga delavci spet preureljajo. Namestu strmega stožca, ki je bil zgrajen proti vsem načelom statike, bo do napravili okroglo kopo. V njegov vrh so zabili več dolgih brui, v sredini in spodaj so ga pa nekako zakoličili in ogradili s povezanimi vejicami, vse skupaj pa prekrili s prstjo, tako da bo zdaj vsa reč stabilna. Upamo, da bo življenjska doba kope daljša od stoževca.

Ameriški dirigent Luis Siegel je že bil v Ljubljani v minulih dneh in študiral z Ljubljansko Filharmonijo spored, ki ga bo dirigiral na koncertu Zlatka Balokovića v ponedeljek ob 21. t. m. Luis Siegel je Amerikane, ki je študiral najprej v New Yorku, nato pa v Belžiji in dobil tam kot godbeni kompozicije prve in največje nagrade. Nekaj časa je skupno deloval z znamenitim španskim čelistom Casalsom, nato pa z popolnoma posvečen kompoziciji in dirigiranjem v Ameriki. Napisal je nad 60 velikih simfoničnih del, kot dirigent je vpoštevane in zelo čislane v vseh predelih Severne Amerike, kjer mu pravijo »Ameriški Sostakovič«. Njega je izbral Baloković, da mu dirigira njegove slavne koncerte v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu in drugod. Balokovićev koncert bo v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 20. uri v veliki Unionski dvorani. Predpoda vstopnice v knjižarni G. Matice.

Urudno pojasnilo. Z ozirom na notico, ki ste jo priobčili v ponedeljek, dne 7. marca 1938, v številki 53, na strani 4, stolpca 4, pod naslovom: »Zaposeljavljene Stožice«, Vas prosim, da izvolite v Vašem cenjenem listu objaviti naslednje urudno pojasnilo, kot brezplačno dnevno notico: Zaposeljavljene Stožice. Glede pritožbe, ki smo jo objavili v ponedeljek, 7. t. m., da Stožice še vedno niso

dobile hišnih tablic, smo dobili z mestnega magistrata zagotovilo, da jih dobe v kratkem. Kulturni odbor mestnega sveta namreč že dalje časa pripravlja predloge za imenovanje vseh novih ulic in preletavja razne nasvete novih imen, najprej pa pridejo na vrsto Stožice in Gornja Siska. Pri novih imenih bodo seveda kolikor mogoče vpoštevane tudi želje tamkajšnjih stanovalcev, a doseje je mestni svet v priključenih občinah preimenoval samo one ulice, ki so podaljški Ljubljane pred inkorporacijo in zato so ti podaljški lahko po inkorporaciji lahko dobili nove tablice. Kar se pa tiče trikota za trgovino Pečnik, saj je mestna občina že jeseni pričela s posipanjem cest, zoran je bil tudi sneg, a prav ta ledeno so spet pričeli nastipati hodnike. Občani naj tudi vpoštevajo, da strganje blata in prahu pozimi ni na mestu, zlasti ne ob takem vremenu, kakršnega smo imeli, ko se je tajala in se še taja zmrzlina ter bi zaradi strganja cesta trpela preveliko škodo. Tudi to delo bo opravljeno, čim zmrzlina preneha in se ceste osuše. Prav tako vsaj mestna občina v gramozni jami ne odlaga smeti in odpadkov, pač pa se te razvade menda še vedno drže drugje. Izpraznevanje greznic na hišne vrtove je seveda prepovedano, toda ta zahteva ne spada v mestno, temveč v policijsko kompetenco. Z zahtavo za objavo in z oddajnim spoštovanjem predsednik dr. Juro Adlešič.

Družabni večer N. S. Z. v Ljubljani. Ljubljanska podružnica NSZ priredi dne 19. t. m. na Jožefovo svoj družabni večer v čast svojim članom gotovnikom s pestrin programom. Na tem večeru bo izred. društveni tamburški zbor, peli se bodo najnovejši kupleti poznanege kupletista gosp. Bučarja, volitev kraljice srčkov in najrazličnejši drugi program. Zato naj velja dežev za vse napreje Ljubljane da prihitijo na ta večer, katerega prireja nacionalno delavstvo, da tako podpre moralno in materialno naš pokret. Na Jožefovo vsi k »Levus na družabni večer«.

Občni zbor SPD Osrednjega društva ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Člani SPD pridite polnoštevilno!

Zaključna plesna vaja v Sokolskem domu na Viču ob 20.15. Začetek ob 3. uri, konec ob 11. uri. Zdravo!

Ukradeno kolo. Iz večje Perlesove gostilne v Prešernovi ulici je nekdo ukradel 1300 din vredno kolo lasti Rudolfa Gostinčarja. Ukradeno kolo je znamke »Bismarck«, opremljeno z dinamom svetilko ter ima novo, nazgornjo obrnjeno krmilo. Tat je kolo odpeljal najbrž kam na deželo, kjer ga bo skušal čimprej spraviti v denar.

Tatvine v mestu. V Rožni dolini se vedno straši zelo podjelen kokuši tat. V noči na terek se je vtilotal pri spet v kokuški Matije Zubalica in odnesel štiri kokuši, vredne 120 din. Večkrat ponosi je bilo vplomjeno v polstrebno stanovanje na Sv. Petra cesti 2 iz katerega je vlonilci odnesel 100 din in nekaj perila. Z dvorčasti na Volnikovi cesti 18 sta bili prednočnjim ukradeni dve rjuhi, vredni 100 din, ki sta bili lasti stanovalke Franciske Kvas.

Iz nove Mayerjeve palače v Wolfovi ulici pa je nekdo odnesel 400 din vreden aparat za varjenje, lasti Ivana Pribošča.

Bradl je skočil trikrat nad 100 m Kaj pravijo inozemski tekmovalci o veliki skakalnici v Planici

Planica, 17. marca. Včeraj je bil zadnji dan treninga za plete v Planici. Tudi včeraj je bilo vreme krasno in solnce je gredo, kakor sredi poletja. Zaradi tega je sneg kar vidno kopnel in seveda je tudi trpela velika skakalnica, kjer se je zlasti na naletu sneg preveč zmečkal. Zato skakači niso dosegli take brzine, kakor prejšnji dan in njihovi skoki so v primeri z onimi prejšnjega dne tudi po dolžini zastajali. Kljub temu se je Bradl trikrat pognal nad 100 m, kar je ponoven dokaz o izredni kakovosti mamutske skakalnice. Skakali so tako-le:

Schneidenbach 75, 80, 80, 80 in 89 m
Dellekardth 77, 80, 88, 90 in 89 m
Wiedemann 84, 85, 98, 95 in 99 m
Bradl 90, 98, 102, 100 in 104 m

Novšak ni skakal, ker se je prejšnji dan nekoliko poškodoval.

Po tekmi, ki so ji prisostvovali tudi predsednik JZSS dr. Pavlin, komandant prvega planinskega polka polkovnik Markulj in še nekateri drugi odlični predstavniki javnosti, se je naš poročevalec razgovarjal s skakači in jih vprašal o njihovih vtisih. Bradl, ki je presrečen zaradi doseženih daljav, je dejal: Res srečen sem, da sem tudi letos postavil nov svetovni rekord v Planici. Tudi letos je bila skakalnica odlična, skoraj boljša, kakor leta 1936 in slutil sem takoj, da bom z lahkoto zmogel 100 m. Pri četrtem skoku (to velja za torej), sem že v zraku vedel, da bom preskočil

100 m. Kljub ogromni daljavi sem pa imel isti občutek, kakor če bi skočil 50 m. Prepričan sem, da bom drugo leto skočil 110 m daleč. O skakalnici lahko rečem, da je nedvomno najboljša na svetu.

Wiedemann in Schneidenbach: Priznati morava takoj, da nas je bilo v začetku malo strah in da so se nama skoraj kolena tresla, ko sva z vrha skakalnice gledala v strmo globino. A ko sva z nepopisno brzino plavala po zraku, nas je strah minil in po srečnem pristanku sva bila naravnost vznemirjena. Občutila sva nekoliko notranje zadovoljstvo, kakor še nikoli popreje. Za naju je to najboljša skakalnica na svetu in prav gotovo je, da prihodnje leto zopet prideva, saj je tudi najina želja, da skočiva nad 100 m.

Dellekardth: Skakalnica je zame pravo doživetje, ki ga ne morem prav opisati. Samo oni, ki skače, ve, kakšen ideal je to. Zato mi je, da smo imeli leta 1936 konflikt z vodjo naše ekipe v Planici in da takrat nismo skakali. Zaradi tega tudi še nisem bil vajen skakalnice. Na 65 metrski skakalnici sem zadnjič zlomil smučke. Imel sem nove, ki jih še nisem bil vajen in tudi nisem imel na razpolago dobrih mač, kar je bilo vzrok, da nisem dosegel zaželeno dolžine. Prepričan sem, da bi tudi jaz skočil nad 100 m. Če letos ne, pa drugo leto. V Planico pa pridem vedno rad, saj je ni boljše skakalnice na svetu. Isto lahko rečem tudi o 65 metrski skakalnici.

Iz Celja

Nogometna tekma. Na igrišču pri »Skalni kletci« se bo pričela v nedeljo 20. t. m. ob 13.30. prijateljska nogometna tekma med celjskimi Atletiki in SK Muro iz Murske Sobote. Ker sta obe moštvi v dobri formi, bo tekma gotovo lepa in zanimiva.

S plenom po glavi. V petek je neznan moški napadel 45-letnega lesarja Antoca Polanca iz Celja in ga udaril s tako silo s plenom po glavi, da mu je prebil lobanjo. V torek je neki hlapec napadel 20-letnega delavca Jožeta Stanleta iz Celja prav tako s plenom in ga močno poškodoval po glavi. Oba poškodovanca so dali v celjsko bolnico.

Tri nesreče. V Mariboru vasi pri Jurklostru se je v torek težko ponesrečil 70 letni gozdar Jozef Rautar. Pri delu je padel iz kolesa, ki mu je nalomil več reber. Na Ložnici pri Zalcu si je 26-letni sin posestnice Jože Kunst s sekuro po nesreči odseknil palec leve roke. V Hrastju pri Zumu je padel petletni sinček dinarice v torek na sekuro in priletel tako nesrečno na ostrino, da si je presekala obraz. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Maribora

Velik uspeh kuharske razstave. Včeraj zvečer je bila zaključena kuharska razstava, ki je ena največjih v naši državi. Zanimanje je bilo tako veliko, da so morali razstavo celo podaljšati. Ugodnost polovčne voznice po železnici je izkoristilo 600 zunanjih obiskovalcev, iz Maribora in okolice pa je kuharsko razstavo posetilo preko 7000 ljudi, tako da je skupaj videlo razstavo okoli 8000 oseb. To je tako velik uspeh, da je treba prireditelju, Zorženju gostilničarskih podjetij v Mariboru, čestitati. Ni se ustajalo velikanskih denarnih zriev, z nesebičnim delom so Mariboru utrdili sloves v gostinski stroki, kar pomeni gotovo veliko korist našega kulturnega prometa. Po zaključku razstave so vse razstavljene jestvine uničili.

Avstrijski vojak v Mariboru. Včeraj je pred hitlerjevskimi agenti pobegnil iz Graza preko meje v Maribor četovodja avstrijske milice Josip Rusnel. Begunca so izročili našim vojni oblastem.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. marca: Zadrega nad zadrego. Red B
Petek, 18. marca: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Sobota, 19. marca: Gospoda Glembojevi. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Nedelja, 20. marca: Zadrega nad zadrego. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

OPERA
Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. marca: Evgenij Onegin. Red Četrtek
Petek, 18. marca: Ob 15. uri: Gorenjski slavček. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 15 do 2 din
Sobota, 19. marca: Grofica Marica. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol
Nedelja, 20. marca: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol

Pokojniki je naslov zadnjega Nusičevega dela, ki je po etičnem nivoju visoko nad njegovimi drugimi komedijami. Delo vsebuje sicer vse vrline njegovih ostalih del, vendar pa ni »nusičijada« v navadnem pomenu besede, temveč učinkuje tragikomčno, saj prikazuje na sicer smešen način bridko resnico o korupciji današnje družbe. Premiera bo prihodnji teden.

Proslava 25letnice umetniškega delovanja prof. Osipa Sesta bo v naši operi v četrtek dne 24. t. m. izven abonmaja. Iz posebne prijaznosti do slavnega gosta gostovala v Verdijevi operi »Rigoletto«, ki se poje ob tej priliki, biva člana našega gledališča gg. Gostić in Rus Maribor. Naslovno vlogo poje g. Primožič. Gl. d. gdnca Nolljewa. Na proslavo velezašlužnega našega režiserja in splošno priznanega kulturnega delavca prof. Sesta se prav posebno opozarjamo. Vstopnice za to slavnostno predstavo se že dobijo pri dnevni blagajni v operi.

Darujte za »Zvončkov« sklad

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic, izjave beseda Din 1, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko - Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Pomladne novosti: vseh oblačil, sport, kamgar, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje

PRESKER Sv. Petra cesta 14

KUŠEJE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Enosobno stanovanje event. s kabineto ali malo dvosobno isče znašna in mirna uradniška stranka (dve osebi) za april ali maj. Plačnik zanesljiv in točen. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stalenc«.

589

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POLENOVKA

namočena, najboljša se dobi pri I. Buzzolini, Lingarjeva ul. 757

589

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

589

K današnjemu občnemu zboru SPD

Društvo je štelo lani 5102 člana in je zelo marljivo delovalo

Ljubljana, 17. marca. Drevi bo imelo Slovensko planinsko društvo občni zbor, na katerem bo poročalo o svojem delu v preteklem letu ter o vseh svojih aktivnostih in stremiljenjih, obenem pa o načrtih za bodočnost. Iz preglednega obširnega poročila tajnika občnega društva dr. A. Brileja posnemamo nekatere podrobnosti:

Predsednik SPD dr. J. Pretner

Osnovno društvo predstavlja s svojimi 21 domovi in kočami ter s svojimi nad 5000 člani močno organizacijo, ki je krepko zasidrana v bistvu našega naroda ter se je razrasla v množico društev. SPD, zlasti ljubljansko društvo, ni le naše najaktivnejše društvo, temveč tudi živ dokaz organizatorne sposobnosti in pripravljenosti našega naroda. Društvo je imelo lani 3071 rednih članov, 1171 akademikov in 820 onladincev, skupno 5102 člana. Naraslo je zlasti število akademikov od 775 na 1171, nazadovale pa število srednješolcev in drugih naraslojnikov. SPD je bilo v živahnih stikih s sorodnimi organizacijami, zlasti z JZSS, kjer je v odboru tudi več njegovih funkcionarjev, pa tudi s tujko prometnimi ustanovami, s TK Skalo itd. Udeležilo se je tudi raznih anket in zborovanj, kjer je bilo treba zastopati interese planinstva, ter podalo svoja mnenja glede osnutka zakona o zaščiti prirode, o nacionalnih parkih, o zakonu o telesni vzgoji itd. Sodelovalo je tudi pri ureditvi potovanja o tremeu, pri regulaciji kolektivne propagande v inozemstvu ter zahtevalo reforme v prometu pri upravi železniške direkcije. Krepko se je SPD udeleževalo tudi v Zvezi jugoslovanskih planinskih društev. Organiziralo je v Ljubljani fotografizacijo zveze v Novem Sadu in dalo tudi dva glavna referata za kongres: o administraciji koč in upravljanju društev.

Člani so napravili mnogo prvenstvenih vzponov. SPD pa je poslalo tudi posebno odpravo v Dauphinejo, kjer so člani naskočili več znamenitih vrhov. V domačih gorah je bilo precej življenja, vendar je bil obisk zaradi dežja in polju slabi kakor običajno. Nesreča tudi lani ni počivala in je treba obhajati žrtve, ki so svojo ljubezen do planin plačali z življenjem. Med najtežjimi je računa 27. marca, ko je pod Staričim plaz zasul 9 triških planincev. Med letom se je ponesrečilo še 8 turistov, smučarjev in izletnikov.

Gradbeni odsek je imel lani precej vezane roke, ker ni bilo na razpolago kreditov in se je moral v glavnem omejiti na najnujnejša popravila. Kljub temu pa je bilo napravljeno več važnih del. Omeniti je zlasti preurejitve dependance v domu v Kamniški Bistrici na pridobitev 20.000 m² sveta na Veliki planini, kjer bo kmalu zrasel nov moderen planinski dom. Valvasorjeva koča pod Stolom je prešla pogojno v last kranjske podružnice, ki jo bo letos porušila in namesto nje zgradila moderno postojanko. Društvo je hotelo zgraditi tudi novo moderno koč na Velem polju in opustiti Vodnikovo, a pretirane zahteve domačinov za les so onemogočile realizacijo tega načrta. Tudi v domu na Komni so bile potrebne nekatere izpopolnitve in preureditve, v bližini pa je bil zafat studelec, da ima zdaj dom dovolj vode na razpolago. Na novo je bila napravljena zvezna stiza od spodnje četrtine serpentin na Komno preko jarka na strugo male Savice do Slapa Savice. Lani so bili napravljeni tudi načrti za gradbeno preureditev hotela »Zlatorog« v Bohinju. Pokojniški zavod v Ljubljani je dal 600.000 din posojila, tako da so lahko začeli z delom. Upati je, da bo hotel že pred začetkom letne sezone preurejen.

Alpinski in zimskoalpski odsek sta se

zdržala k skupnemu delu ter sta bila temeljito reorganizirana. Naloga odseka je, prirediti strokovna in druga predavanja, organizirati plezalne in smučarske tečaje, fotografiranje itd. Odsek je organiziral izlet v Dauphinejo in končal vse priprave za novo kartoteko vseh plezalnih vzponov v naših planinah po grupah in stenah. Planinsko društvo ne prireja več smučarskih tiskov, odkar so prevzeli to klubi JZSS. Odsek je skrbel tudi za markacije in pola ter napravil načrte za nadelavo novih potov po grebenu rategih Ponc do Kotovega sedla po naši strani, dalje na Jalovec na naši strani iznad Ozbnika, čez Kotliče na Turško goro, čez Konja z Jezerskega sedla na Križ, čez Osredok na Kriško planino.

Literarno znanstveni odsek društva je posvečal glavno skrb »Planinskemu Vestniku«, ki ga izdaja in vzdržuje samo osnovno društvo. Glasilo je res na vsaj mednarodni višini, z njim sta se naše planinstvo pa tu-

di naš narod uveljavila po svetu. Vestnik ima 2114 plačujočih naročnikov. Odsek nadaljuje priprave za izdajo knjige o alpski flori. Potrebna so mu le gnojna sredstva, okrog 140.000 din. Glede alpskega muzeja pa je društvo razočarano, ker je mestna občina preklecala obljubljene prostore. Namesto tega to SPD ustanovilo »Planinski dom«, kjer bo prostor tudi za muzej. Ta dom je zamišljen na šišanskem hribu ali v Bohinju odnošno na ljubljanskem Gradu. SPD je lani priredilo tudi celo vrsto zanimivih predavanj, izdalo več prospektov planinskih potov, planinsko terminologijo, v bodoče pa namrava izdati »Vodnika po Julijskih in Kamniških Alpah« ter zemljevid slovenskih planin. Društvo je izdalo tudi drugo knjigo »Album planinskih slik« in »Naših gor«, pripravila pa tudi izdajo zbranih spisov naših planinskih pisateljev.

Marljiv je bil tudi foto-odsek, ki se je brigal za ilustracijo glasila in priredil več večerov za fotomaterije. Odsek pripravila tudi izdajo Brinškovega albuma, sodeloval je na pripravah za veliko razstavo planinskih slik lani v Novem Sadu, zdaj se pripravlja za razstavo planinskih fotografij v Pragi. Markacijski odsek zelo pogoja pokojnega Knafeleca in potrebuje dobrega organizatorja in načelnika. Poročilo zaključuje o delu akademске skupine in mladinskega odseka.

Priključitev Avstrije in sport

Nemčija bo postala najmočnejša država skoraj v vseh sportnih panogah

Ljubljana, 17. marca. Najnovejši politični dogodki, ki so priveli do priključitve Avstrije k Nemčiji, bodo imeli seveda tudi v sportu svoj odmev. S prenehanjem Avstrije, ki je v mnogih sportnih panogah predstavljala veličino, bodo prenehali marsikateri mednarodni odnosi oziroma prireditve. Poglejmo, kakšne bodo sportne posledice priključitve:

Avstrija je bila ena najmočnejših srednjeevropskih držav v nogometu. Zaradi priključitve Avstrije sedaj odpade kot tekmovalcev v tako imenovanem mednarodnem pokalu, na katerem so razen nje sodelovale še Italija, Češkoslovaška, Madžarska in Švica. Ker je bil avstrijski nogometni savez razpuščen, še ni znano, kako bodo rešili to vprašanje. Avstrija bi morala dalje že 24. t. m. igrati s Francijo za svetovno prvenstvo, srečanja pa kajpak ne bo. V tekmovalstvu za srednjeevropski pokal, kjer so sodelovali trije dunajski klubi, bo tudi nastala vrzel, vendar je verjetno, da bo vrhovni nemški sportni forum, ki mu je zdaj pridružen tudi avstrijski sport, pristal, da bodo dunajski klubi kot zastopniki Nemčije še nadalje sodelovali v tej konkurenci. Nogometno prvenstvo Avstrije tudi še ni končano in se ne bo nadaljevalo, pač pa bo Rapid, ki je po poslednjem kolu vodil v tabeli z 8 točkami naskoka, proglašen za poslednjega avstrijskega prvaka. Zelo zanimivo je tudi vprašanje, kako bodo uredili zadevo z dunajskimi ligami. Vsi tri klubi so namreč profesionalni, dočim Nemčija nima nogometnega profesionalizma. Zadovoljiva rešitev bo težka, kajti če bo sedanja vrhovna sportna oblast ukinita profesionalizem, bo ostalo okoli 500 nogometašev brez zasluga, ali pa bodo morali iskati namestitve tam, kjer še obstaja profesionalizem, torej v Franciji in morda na Madžarskem ali v Italiji.

Sličen je položaj v teniskem sportu. Letos bi se moralo nadaljevati tekmovalstvo za srednjeevropski pokal. Udeleženci se bodo morali sporazumeti glede nadaljnjega načina igranja. Tudi Davisov pokal izgubi enega udeleženca, Nemsko moštvo, ki je izgubilo von Cramma, bosta zdaj ojačala Avstrija Metaxa in Bawarovski, vendar pa nikakor Nemčija ne bo mogla igrati odsele enake vloge, zaradi česar so silno porasle nade na dober uspeh zlasti Jugoslavije oziroma Češkoslovaške. Zmagovalec med tema državama bo bržkone tudi evropski finalist.

Kaj bo prav za prav Nemčija v sportu pridobila s priključitvijo Avstrije? Sportniki, ki so dozdaj pobirali zlate in druge kolajne na poslednjih olimpijadah, so postali nemški državljani, kajti ime Avstrije je v mednarodnem sportnem življenju prenehalo. Če bo zadovoljivo rešeno nogometno vprašanje, bo Nemčija baš na tem polju največ pridobila in bo postala vodilna država na kontinentu.

Se več je morda Nemčija pridobila z dunajskimi drsalci. Dunajska šola je bila svetovno znana. Naj omenimo le svetovnega

prvaka Kasparja in vrsto drugih ter odlične drsalce. Tudi v hitrosmotnem drsanju, kjer Nemčija kljub vsem naporom ni mogla dobiti mednarodne višine, se je zdaj obrnilo, kajti Stiepl in Wazulek spadata v svetovno elito. V drsanju parov bo Nemčija zdaj imela razen dvojice Herber-Baier še sestro in brata Pausin in celo vrsto drugih odličnih parov. Sploh bo Nemčija zdaj odločujoči čimtelj v drsalnem sportu.

Ogromno bo Nemčija pridobila v smučarstvu. Vsi znani zastopniki alpske šole kakor Anton Seelos, Walch, Pfeiffer, Kneisl, Matt i. dr. bodo priključeni nemški reprezentanci, ki bo s tem nepremagljiva, ker bo imela najmanj dve enako močni reprezentanci. V skokih bo nemške vrste ojačil zlasti Bradl, ki je ta torej prinesel kot novo pečeno Nemec združenima državama najlepše darilo, nov najdaljši skok na svetu 107 m. Nekoliko ovir bo delalo vprašanje smučarskih učiteljev, ker sta dozdaj Nemčija in Avstrija zastopali deljeno mišljenje.

Znatno se je zdaj Nemčija okrepila v vodnem sportu, zlasti v kajaku in naj omenimo le dvakratnega olimpijskega zmagovalca Hradeckega. Avstrijski težkoatleti so pripadali svetovni eliti, enako je bilo v table-tenisu. Ojačenje bo tudi v hokeju na ledu, kjer sta dunajska kluba EKE in WEV že od nekdaj bila med najboljšimi evropskimi predstavnicami te panoge. V ostalih sportnih panogah Avstrija ni imela nadpovprečnih zastopnikov, izvezenci rokomet, kjer je Avstrija dosegla na olimpijadi drugo mesto. V plavanju Avstrija še daleč ni dosegala Nemčije in tudi v lahki atletiki je morda edini Proksch, ki se z rezultatom 4.11 m v skoku ob palici lahko kosa z Nemci. Nadpovprečen je morda še srednjeprogaj Eichberger.

Vsa ta vprašanja bo treba še rešiti. Vrhovno sportno vodstvo v Avstriji je zaenkrat dodeljeno državnemu sportnemu vodji Tschammerju-Ostenu, ki je imenoval Avstrija Friderika Rajnerja, da uredi vse sportne zadeve in ukine obstoječe saveze v Avstriji ter jih podredi nemškim sportnim organizacijam. Eno je gotovo: s priključitvijo je Nemčija ogromno pridobila in bo na bodočih olimpijadah in mednarodnih tekmovaljih igrala še znatno večjo vlogo kakor doslej.

Pariz se pripravlja

Pariz se z vso vnemo pripravlja na sprejem angleškega kralja in kraljice. Uradniki protokola na Quay d'Orsay pripravljajo točen program bivanja angleškega kralja v Parizu in sestavljajo seznam tistih, ki bodo povabljeni na veliko recepcijo v zunanjem ministrstvu in na veliki ples v Operi. Policija pripravlja načrt varnostnih ukrepov. Tapetniki in mizarji naglo uredjujejo salone velikega apartmana v zunanjem ministrstvu, kjer bosta visoka gosta stanovala. Pariz sam pa urejuje za sprejem angleškega kralja svojo najlepšo ulico, morla najlepšo ulico Evrope: Elizejska polja. Tam je zdaj vse

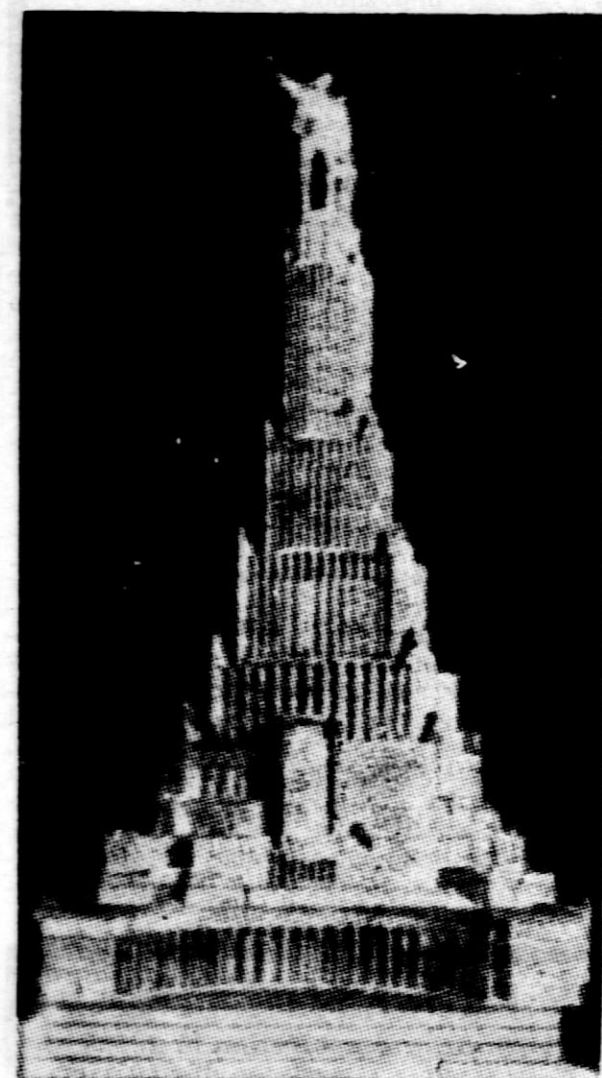
postavljeno na glavo, saj morajo v največji naglici delati vse hkrati in zato nimajo prostora niti avtomobili, niti pešci. Obenem se namreč razširjajo asfaltni hodniki, na novo se urejuje prostor za parkiranje avtomobilov, pripravljajo se po vse dolžini Elizejskih polj tratiče in vsa cesta bo na novo prelakovana. Črni asfalt in zadnji osamljeni lesenega tlaka izginjajo. Elizejska polja bodo imela kameniti tlak iz drobnih kock, sestavljenih v obliki plahjate. To bo velika novost za Pariz. Spranje med kamenitimi kockami bodo zalite z asfaltom.

Kot zadnja novost Elizejskih polj je treba omeniti nov slavalok zmag, sestavljen iz dveh sveženj svetlobnih žarkov. Sredi Elizejskih polj, na tako znanem Rond-Pointu, so pritrdili oni dan k svetlobnim žarometom velike pomorske reflektorje, nagnjene v takem kotu, da se žarki svetlobnih stožcev visoko nad Parizom slikajo in križajo ter tvorijo tako svetlobni slavalok, protilev slavaloku zmag. Reflektorji mečejo proti nebu modro luč, ki se vidi tudi z najbolj oddaljenih pariških okrajev.

Palačo sovjetov že grade

Visoka bo 420 m, a največji ameriški nebotičnik je visok 407 m

Na bregu reke Moskve blizu Kremlja, kjer je stala nekoč cerkev Kristusa Odrešenika, vidna daleč naokrog, se že dvigajo iz tal temelji bodočega ogromnega Palače sovjetov. Dolgo je dozoreval načrt ter orjaške moderne stavbe. Pobudo zanj je dal prvi kongres Sovjetov leta 1922, ko je bil položen temelj Zveze sovjetskih socialističnih republik. Na čast tega zgodovinskega dogodka je takrat Kirov predlagal zgraditi Palačo sovjetov. Razpisani je bil natečaj, ki so se ga udeležili ruski in inozemski arhitekti, formalisti, konstruktivisti in eklektiki. Zmagalo je slednje hrepenenje dolgo podjarmljenih narodov po monumentalnosti, ki je postala glavna gonilna sila pri izdelovanju načrtov.

Sele v drugem kolu natečaja leta 1933 je bil sprejet za podlago načrta arhitekta B. N. Jofana s pritegnitvijo prof. arh. B. A. Šuka in prof. V. G. Helfreicha kot soavtorjev. Obenem je dal stavbni svet migljati, naj bi se poslopje zaključilo z močnim Leninovim kipom. V februarju 1934 je bil ta načrt odobren, ni pa še bil definitiven, kajti se zdaj ga v podrobnostih izpreminjajo in izpopolnjujejo. Stavbni svet, ki vodi vsa dela, združena z gradnjo te ogromne palače, je neprestano v neposrednem stiku z vlado. Molotov je njegov predsednik in nobena skrivnost ni, da je opetovano proučil načrte in jih opremil z opaskami tudi Stalin.

Tehnično se bo Palača sovjetov kosala z največjimi poslopji sveta. Najbližji njen tekmeč v tem pogledu je newyorški nebotičnik Empire States Building, visok 407 m. Palača sovjetov bo pa visoka 420 m. Leninov kip sam bo visok 100 m. Stavbišče zavzema 110.000 m². Kubatura palače je preračunana na 6.500.000 m³. Palača bo široka 255, dolga pa 475 m. Temelji, ki so že izkopani, imajo 64 orjaskih železobetonskih stebrov po 1000 ton. Temelji bodo nosili okrog 650.000 ton teže. Razen betona in železa bodo rabili kot gradbeni material še granit in marmor iz sovjetskih kamnolomov. Pomožno stavbno gradivo bo rje prostojeklo. Leninov kip, ki je napravil osnutek zanj kipar Merkurjev, bo kovinast.

Palača sovjetov bo imela dvorano za 20 tisoč ljudi v obliki klasičnega amfiteatra. Kupola bo iz kovine in stekla, da bo ogromna dvorana podobna nekakšni Manjsa dvorani, določena za kongrese, bo narejena

v polkrogu po načrtih starega grškega gledališča. Najbrž jo bodo rabili tudi za gledališke predstave. To bi bilo največje gledališče v Evropi. Zaenkrat se ni padla odločitev o kinu ter namestitvi radijske in televizijske aparature v Palači sovjetov. Projektanti računajo z naglim razvojem radijske in televizijske tehnike. V zgornjem delu palače bodo razstavni in muzejski prostori, čitalnica in knjižnica za 50.000 zvezkov. Projektanti so mislili tudi na odprte terase in na posebne ravne strehe, od katerih bo najvišja ob vzhodu Leninovega kipa, ki bo 320 m od tal. S te strehe bo čaroben pogled na Moskvo.

Važna je notranja komunikacija v ogromni palači, kjer bo prostora za 30.000 ljudi. Projektanti so mislili tudi na zagotovitev nagle izpraznitve v primeru požara ali kake druge nevarnosti. Normalno bo moglo palačo posvet izprazniti v 5, najpozneje v 25 minutah, kjer bodo pač ljudje. V načrtu je 148 dvigal in 62 premičnih stopnišč. Do najvišje terase bo rabilo dvigalo tri minute. Okrog Palače sovjetov bodo zeleni pasovi in trgi za velika zborovanja na prostem in za vojaške parade. Glavni trg pred palačo bo rezala nova jugozapadna prometna žila, na kar so mislili, ko so delali celotni načrt preureditve Moskve.

Prihodnji mesec bo zopet oživilo stavbišče. Letos bo dala sovjetska vlada za zgraditev palače 352.000.000 rubljev.

Švedi iščejo drugega Nanuka

Nedavno je odpula iz Švedske na krovu ladje Swee, opremljene kakor ledolomilec, velika ekspedicija pod vodstvom švedskega filmskega operaterja Olafa Thiala na veliko, štiri leta trajajočo ekspedicijo v kraljestvo večnega ledu, kjer hoče izdelati nov film o Eskimu Nanuku. Prvotni film »Nanuk« delo O. Flahertyja 1922. je bil eden največjih uspehov in prvi film sploh, ki je pokazal moč dokumentarnih naravnih filmov. »Nanuk« je bil podlaga in tudi izhodišče za tisočere analogne filme, za katerimi so šle ekspedicije na sever in jug, v tropine in ekvator. Ne dežle, da bi tam črpale nove motive. V teh filmih so igrali glavne vloge poleg prirode domačini, večinoma še divjaki. »Nanuk« je bil enostavno pripovedovanje in na filmsko platno pranešeno življenje povprečnega Eskima, ki se mora dan za dnem boriti za svoj obstanek z zimo, mrazom, večnim ledom in viharji, ko mu poka led pod nogami in ko mu snežni meteži sproti zasipavajo njegovo skromno bivaličko. Toda »Nanuk« se je zapeljal tudi v zgodovino filma kot prvi primer poseganja umetnosti v naravno življenje.

Zavedajoč se tega svetovnega uspeha je švedski filmski svet sklenil izdelati pod vodstvom Olafa Thiala nov film iz življenja Eskimov, to pot zvočni. Šest filmskih operaterjev, med njimi nemški Sepp Allgier, drzni fotograf zgori in ledenikov, ki nam je prvi od vseh strani, opetovano v smrti nevarnosti, predstavil najvišje velike Evrope, bo izdeloval tudi novi film iz življenja Eskimov pod imenom »North of Humanity« — Sever človeštva. V tem filmu bodo nastopali kot igralci sami prebivalci skrajnega severa. Tehnični vodje ekspedicije sta kapitan Gosta Santesson in Američan Brooks. Ekspedicija je preračunana najmanj na 2 leti in pol, največ pa na štiri leta. To pomeni, da bo res največja filmska ekspedicija na daljni sever in da utegne izdelati film, ki bo daleč prekašal »Nanuka«. Švedi sami so o tem prepričani.

ROLF FREMONT:

Snet v razvalinah

Pustolovski roman

Benson se je obrnil, stopil k ograji in pomahal v pozdrav blizajoči se podmornici. Kapitan je stal prekrizanih rok in zrl mrko predse. Njegove oči so žarele od zlobe in mržnje, stisnjene ustnice in pesti so pa pričale, da se le težko pokori nujnosti.

Edina tolažba v tem ponižujočem položaju mu je bila misel na osveto, ki se je že pripravljala in ki naj bi zadel Bensonu po povratku, čim bi prišel domov dozdnevno na varno in prepričan, da je srečno ušel pasti svojih sovražnikov.

Skodoželjni nasmeji je zaigral pri tej misli kapitanu na obrazu in kakor da je s tem dobil novo samozavest, je ravnodušno pričakoval radostno svidenje svojega jetnika z njegovimi svojci... Razdalja med podmornicama se je bila ta čas skrčila na petdeset čevljev in ker je bilo morje nemirno, so morali spustiti čoln, ki naj bi Bensonu prepeljal na krov »Marsa«. Ta čas, ko je odajal Smith potrebna povelja, sta si Benson in Evelina vsa srečna klicala, izražajoč svojo radost nad srečnim svidenjem.

Kar je zagledal tovarnar inženirja Barkerja. — Kaj, Barker, vi ste živi in zdravi? — je zaklical začudeno, ne da bi mogel verjeti svojim očem.

— Da, gospod Benson. Mal čudež ali vstajenje od mrtvih, kakor hočete, — se je zasmejal Barker. Kapitan, ki mu te besede niso ušle, se je presečenčno zdrzil in na tihem zaklel, ko je zagledal Barkerja.

— Kakšno novo neumnost je pa napravila ta neroda Čirečin? Saj je vendar sporočil, da je Boris mrtev.

Barker je pa ta čas nadaljeval:

— He — Černyov, ali me poznaš? Kaj porečeš na to, da se zopet vidiva? Svarim te! Pri sumljivih kretnjih boš sam imel v glavi kroglo. Pomni to!

In Barker je grozeče dvignil na strel pripravljeno puško.

Černyov, kapitan, se je zarežal.

— Pusti ta strašila. Brigaj se raje sam zase. S teboj nimam zdaj kaj opraviti, tako tudi ti prideš na vrsto. Nikar ne misli, da pomeni moj trenutni neuspeh tvojo zmagbo.

— Kar napihuj se! Bomo že videli, komu bo prej poplaval sapa, — mu je zaklical v odgovor Barker ta čas, ko se je ločil od »Marsa« čoln pod Morleyevim vodstvom.

Nekaj udarcev vesel in že je bil čoln ob podmornici, kjer se je šele od blizu videl pod velikim napisom »Marx« z manjšimi črkami pripisan napis »Maščevalce«. Od daleč se je pa videl ta napis kot črta, kakor da je glavna beseda podčrtana. Čoln se je ustavil pri ožjih stopnicah in kmalu se je veslačem posrečilo ujeti se s kavlji za ograjo podmornice.

— No, le urno k nam, — je prigovarjal Morley Bensonu, oddaljenemu komaj nekaj korakov od stopnic, in pazite, da vam ne spodrsne, saj vidite, da nas pošteno guga.

— Nič ne skrbite — stopal bom previdno, — je odgovoril Benson in se približal prvi stopnici.

Predno je pa stopil nanjo, se je moral še skloniti pod ograjo, visoko kakih pet čevljev. Stiskajoč v desnici svoj čudodelni aparat se je Benson z levico oprjel ograjo, da bi zlezal pod njo in stopil na prvo stopnico.

Morley je iztegoval proti njemu obe roki, da bi ga mogel prestrašiti, če bi mu spodrsnilo.

Arthur in Evelina sta sicer hotela vstopiti v čoln, da bi prva objela očeta Edgarja, toda na Morleyevo željo sta morala počakati na »Marsu« in zdaj sta nestrno gledala, kako se Benson previdno približuje ozkim stopnicam.

Prav v trenutku, ko se je Benson sklonil, je posijal Evelini v oči obdit solnčni žarek in ko se je nehotje ozrla tja, je od strahu kriknila in njena roka se je iztegnila, kakor na tujo podmornico.

— Pozor — oče — nazaj! — na pomoč! — je kriknila vsa iz sebe. Toda že v naslednjem trenutku je počil strel in zadeti Benson je omahnil na krov »Maščevalca«.

Istočasno je prihitelo na krov več s puškami oboroženih mož. Dva sta dvignila Bensonu in njegov aparat, drugi so pa jeli na vso moč streljati proti »Marsu«.

V prvem trenutku presenečenja, ki ga je izzvalo to izdajstvo, se je posrečilo napadalcem odstraniti

tudi kavlje ob podmornici gugačnega se čolna in že je zašumel ladijski vijak s polno paro. »Maščevalce« se je spustil v beg.

Edini Barker ni niti za hip izgubil ravnotežja. In komaj so počili prvi strelji, je pomeril in njegova krogla je podrla Černyhova k Bensonovemu telesu.

Potem so pa zadonele tudi puške drugih in vnela se je srdita bitka.

Videč padajočega Bensonu je Evelina kriknila in ker ni mogla več gledati strašnega prizora, se je onesvestila baš v trenutku, ko se je odbilo nekaj krogel v njeni neposredni bližini od »Marsovih« bokov.

Trije možje na krovu »Marsa« in štirje na sovražni podmornici so se zgrudili ranjeni. Potem sta bili pa podmornici že tako daleč druga od druge, da se ni dalo več streljati. »Maščevalce« je bežal s polno paro proti jugu, odnašajoč s seboj mrtvega ali težko ranjenega Bensonu in njegov izum.

Boječ se, da je ranjena tudi njegova nevesta, je Arthur pokleknil k nji in jo jel objupati. Čim se je Evelina zdramila iz omedlevice, mu je solznih oči povedala, kaj je videla.

Iz odprtine, kjer je stal stopljič, je bil nekdo previdno pomolil puško cev in prav solnčni žarek je bil tisti, ki jo je opozoril na to izdajstvo. Zal je bilo že prepozno, kajti v naslednjem trenutku je počil strel in krogla je zadel Bensonu. Načrt je bil gotovo dobro premišljen in pripravljen, kakor so kazale vse nadalje okolnosti. Tako se je Barkerjeva bojazen potrdila na najgroznejši način.